

ZURNAL 26

UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI ROČNÍK 20

• 13. května 2011

V čísle:

Výkumně vzdělávací areál PdF UP vstoupil do realizační fáze • Ohlédnutí za festivalem MusicOlomouc 2011 • Nejlepší atleti univerzitního přeboru jsou z FTK a FF • K výsledkům on-line šetření na UP • Představujeme držitele čestného doktorátu UP • Královnou Majálesu UP 2011 je herečka Ivana Plíhalová • Z historie olomoucké univerzity

• **Na návrh Vědecké rady Lékařské fakulty UP a se souhlasem Vědecké rady UP udělila Univerzita Palackého na začátku května dva čestné tituly doctor honoris causa. V olomouckém Arcibiskupském paláci je převzali prof. Kypros Nicolaides (na snímku vlevo) a doc. Lumír Hanuš (uprostřed).**

(Další informace na této straně a str. 5.)

-red-, foto R. Pohlídalová ▶

Návštěva z čínské Sichuan Normal University na PdF UP

■ V prvním květnovém týdnu navštívili Pedagogickou fakultu UP profesori Sichuan Normal University v čínském Chengdu (SNU) Dingchu Wu, Guangrong Yu, Ping Huang, Fuxing Zheng, Ye Zhang. Cílem jejich návštěvy bylo budování vzájemné spolupráce v oblasti výzkumu a pedagogické práce při přípravě budoucích pedagogů. Na programu měli návštěvy školských zařízení, setkání s pracovníky fakulty i studenty doktorských programů. Před naplněnou aulou Pedagogické fakulty zazněla přednáška profesora Dingchu

Wu (na snímku) zaměřená na vliv Konfuciovy filosofie na výchovu a vzdělávání z hlediska forem i obsahu. Kolegové přivezli též podepsané bilaterální smlouvy o vzájemné spolupráci ve výzkumu a přípravě studentů. Připojením podpisů představitelů SNU byly smlouvy uvedeny v platnost. Při prvním setkání pracovníků některých kateder a ústavů PdF se zástupci SNU proběhla jednání o konkrétních tématech a okruzích spolupráce. Mimo vědeckých a pedagogických cílů budou postupně uváděny do života i možnosti spolupráce v oblasti kulturní výměny, jako například výstavy prací pedagogů a studentů, výměnné koncerty apod.

-mp-, foto archiv PdF

ZURNAL
JUBILEJNÍ 20. ROČNÍK
ČTĚTE • PIŠTE • KOMUNIKUJTE

Dva světoví vědci obdrželi na UP čestný titul doctor honoris causa

■ Univerzita Palackého udělila 4. května čestné doktoráty dvěma významným osobnostem. Za účasti zástupců českých vysokých škol obdrželi v prostorách Arcibiskupského paláce čestný akademický titul doctor honoris causa prof. Kypros Nicolaides (Velká Británie), zakladatel nového lékařského oboru Fetální medicína, a význačná osobnost v oboru Farmaceutická chemie doc. Lumír Hanuš (Izrael).

Zakladatel oboru Fetální medicína, Kypros Nicolaides, poprvé navštívil Českou republiku v roce 1992. Na Lékařské fakultě UP tehdy vedl první ultrazvukový kurz prenatalní diagnostiky. S Ústavem lékařské genetiky a fetální medicíny LF UP spolupracuje dlouhodobě. Jak uvedl prof. Zdeněk Kolář, děkan Lékařské fakulty UP, prof. Nicolaides vyvinul novou metodu založenou na kombinaci ultrazvukových nálezů a biochemických parametrů mateřského séra v 11. a 13. týdnu gravidity a popsal dnes celosvětově používanou sonografickou metodu pro prenatalní diagnózu spiny bifidy. „Prof. Nicolaides se dále zabývá screeningem a prevencí předčasného porodu, pre-eklampsii a růstovou retardací plodu a fetální terapií,“ uvedl děkan LF UP. Doc. Lumír Hanuš věnuje hlavní pozornost od počátku profesní kariéry nejen identifikaci návykových přírodních látek, ale i výzkumu působení regulačních mechanismů na člověka. Napsal nejméně sto původních vědeckých prací a přehledových článků, jež byly publikovány v nejprestiž-

nějších světových vědeckých časopisech. Doc. Lumír Hanuš je autorem několika prioritních objevů, které významně přispěly k rozvoji poznatků o působení cannabinoidů na molekulární úrovni. Svými objevnými pracemi otevřel cestu pro terapii drogových závislostí.

„Výsledky výzkumu prof. Nicolaidese přispěly k velmi podstatnému zdokonalení zdravotní péče o matku a nenarozené dítě. Na tuto problematiku se můžeme dívat nejen z pohledu medicínského, ale i z pohledu etiky a morálky. Hluboké odborné znalosti totiž člověka často přivádějí k pochybnostem. Jsem přesvědčen, že všechny tyto aspekty zcela jistě ovlivňovaly a ovlivňují vlastní práci prof. Nicolaidese a i když jej asi často trápily a sužovaly, dokázal se s nimi vyrovnat. A nejen to. Dokázal sám najít cestu a pomáhal najít cestu i jiným,“ řekl před udělením čestného doktorátu prof. Miroslav Mašláň, rektor UP. „Také doc. Lumír Hanuš, jemuž Univerzita Palackého

Dokončení na str. 5

Víno jako multikulturní fenomén

■ Pod tímto názvem se ve dnech 28. a 29. dubna konal v prostorách Uměleckého centra UP již třetí ročník mezinárodní vědecké konference pořádané Katedrou aplikované ekonomie a Katedrou romanistiky FF UP. Přes pětadvacet konferenčních vystoupení přispělo k rozkvětu enologie (vědy o víně) novými poznatky týkajícími se minulosti, přítomnosti i budoucnosti vinné révy a vína. Enologické konference, olomoucké sympozium nevyjímaje, navíc umožňují předmět enologického bádání nejen všestranně analyzovat, ale také degustovat a konzumovat k fyzickému i psychickému blahu konferujících. To demonstrovala již vstupní debata na téma Víno jako intelektuální excitant moderovaná básníkem, spisovatelem, překladatelem a publicistou Ivo Šmoldasem a romanistkou dr. Jitkou Uvírovou (na snímku).

-msa-, -if-, foto archiv pořádajících kateder

K možnostem výzkumných šetření spojených s VŠ

■ V Uměleckém centru UP se předešlý čtvrtek uskutečnila konference tematicky orientovaná na činnost výzkumných center, institutů a laboratoří sociálně-vědního výzkumu působících na univerzitách i mimo ně.

Na konferenci zazněly prezentace výstupů mnohých pracovišť. Zajímavým podnětem k diskusi byl příspěvek Petra Pabiana z Univerzity Pardubice, který svou prezentaci uvedl provokující otázkou, proč se na vysokých školách nerealizují výzkumy výuky a procesu učení se. Podle něj je to kvůli přesvědčení, že je výuka neproblematická a samozřejmá. Upozornil tak na skutečnost, že se ve svých výzkumech sice zabýváme výzkumem akademiků a studentů, ale výuka (teaching) a proces učení se (learning) naší pozornosti unikají. Podle Pabiana je výuka jednou ze dvou hlavních misí vysoké školy, proto by měla být předmětem bádání. Důležitost procesu učení se jako předmětu výzkumných šetření pak zdůraznil tím, že kvalita výstupů z výuky je výrazně ovlivněna způsobem, jak se studující učí.

Výzkumy hodnotových struktur vysokoškoláků představil Libor Prudký z Centra pro studium vysokého školství. Tyto výzkumy vycházejí z předpokladu, že každá instituce má svou svézáznou hodnotovou strukturu. Jak Prudký uvedl, zřejmě to platí i pro regiony, což ověřoval v roce 2009 pro Jihočeský kraj (výzkumy hodnot vysokoškoláků podle regionů – 2004, 2006 – hypotézu potvrdily), a také pro typy studia (výzkumy z let 2004 a 2006, které potvrdily zásadní odlišnost strojařů, pedagogů i ekonomů). Podle Prudkého lze dokonce hovořit o hodnotové predispozici ke studiu.

Na konferenci zaznělo mnoho dalších příspěvků, z nichž některé směřovaly k hlavní otázce panelové diskuse, a to k možnosti zapojení studentů do výzkumných aktivit v těchto centrech, tedy na možnosti jejich praxe.

Konferenci pořádala Laboratoř sociálně-vědního výzkumu, pracoviště při Katedře sociologie a andragogiky FF UP (www.lsvv.eu). *Mgr. V. Závorská*

Akademické mistrovství republiky v cyklistice

■ Na přelomu dubna a května se konalo Akademické mistrovství republiky v silniční cyklistice tradičně v Třebušíně nedaleko Litoměřic. Akademici a akademicky zde nastoupili jak v časovce, tak v hromadném silničním závodě. Své dvě zástupkyně zde měla i Univerzita Palackého. Úspěšnější z nich byla Markéta Svozilová, studentka tělesné výchovy a žurnalistiky (na snímku zcela vepředu), která „na silnici“ dojela na čtvrtém místě a v časovce pak přidala 6. místo. Druhou bojovnicí na trati byla Petra Krtičková, studentka fyzioterapie, která na silnici i v časovce vybojovala dvakrát 11. místo. *-ms-, foto archiv FTK*

Ve snaze umožnit členům akademické obce a zaměstnancům všech organizačních jednotek UP účast na významné univerzitní akci **Sportovní den Univerzity Palackého** udělil rektor UP na den 18. května 2011

rektorské volno

Učitelé, studenti a zaměstnanci UP, s výjimkou Lékařské fakulty, kde ještě probíhá výuka, se mohou zúčastnit jednotlivých akcí podle zveřejněného programu (viz leták vložený do tohoto čísla). Blíže informace také na www.upol.cz.

Výzkumně vzdělávací areál Pedagogické fakulty UP vstoupil do realizační fáze

■ Ministr školství Josef Dobeš podepsal 29. dubna Rozhodnutí o poskytnutí dotace projektu Výzkumně vzdělávací areál Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci (reg. číslo CZ.1.05/4.1.00/04.0150). Projekt připravovaný Pedagogickou fakultou UP již od roku 2006 nyní naplňuje dlouholeté snahy fakulty o důstojné a inspirující prostředí pro vzdělávání, vědu i výzkum ve spojení s přípravou budoucích učitelů a dalších odborníků pro oblast školství.

Projekt ve výzvě 1.4 Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem Operačního programu VaVpl získal dotaci ve výši 299 776 952 korun, přičemž příspěvek Evropské unie činí 254 810 409,20 korun a příspěvek státního rozpočtu České republiky je 44 966 542,80 korun.

Cílem projektu, jehož realizace byla zahájena 1. května 2011 a jeho ukončení se předpokládá do 31. prosince roku 2013, je vznik nové části budovy Pedagogické fakulty UP ve dvorním traktu hlavní budovy na Žižkově náměstí o celkové ploše 5 304 m². Z této plochy připadá celých 1 506 m² na plochy spojené s terciárním vzděláváním a 568 m² je určeno pro výzkumné a výukové laboratoře.

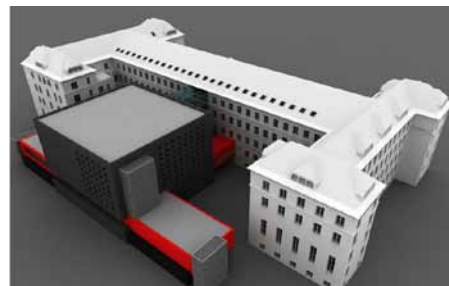
Realizace v historii Pedagogické fakulty UP výjimečné a v rámci obdobných projektů Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace jedinečného projektu přispěje významnou měrou k rozvoji vzdělanosti v regionu Střední Morava. Má ovšem také dopad nadregionální: zkvalitnění a další rozvoj vědecko-výzkumného potenciálu studentů doktorských studijních programů, zkvalitnění vzdělávání mladých vědecko-výzkumných pracovníků v oblasti speciální pedagogiky, pedagogiky a oborových didaktik.

„Mám radost, že se naši univerzité dostalo dalšího uznání i v podobě schválení tohoto slibného projektu. Jde o další potvrzení prestižního postavení Univerzity Palackého mezi českými a moravskými vysokými školami, neboť se jedná již o náš pátý projekt přijatý v rámci Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace,“ zhodnotil význam projektu rektor UP prof. Miroslav Mašláň.

Realizací projektu, jenž je součástí integrovaného plánu rozvoje města Atraktivní a konkurenceschopná Olomouc, budou naplněny dvě vzájemně synergetické části:

■ **vzdělávací** – v projektu je plánováno interaktivní propojení vzdělávacích i výzkumných prostor prostřednictvím vnitřní sítě fakulty (a to i multimediálně). Zvýší se tak potenciál prostor pro vzdělávání, vědu i výzkum v podobě učeben a odborně specializovaných a vývojových laboratoří. Synergetickou myšlenkou je přímé a organizačně flexibilní propojení pedagogických aktivit s výzkumnými a vývojovými v jeden celek.

■ **výzkumná** – rozšíření a prohloubení výzkumu z oblasti speciálněpedagogické, pedagogické i oborově didaktické, a to v kontextu spojení s výzkumem a vývojem nových vzdělávacích i informačních technologií, výzkumem v oblasti kybergroomingu či kybermobbingu. Součástí

areálu je i plánované výzkumné centrum akcentující výzkum moderních technologií pro usnadnění integrace a vzdělávání osob s handicapem. Realizované i plánované výzkumné a vědecké aktivity jsou vždy spojeny s tvůrčí činností studentů doktorských studijních programů.

Výstavba Výzkumně vzdělávacího areálu PdF UP je druhým schváleným projektem UP v rámci výzvy 1.4 OP VaVpl. Prvním schváleným se stal projekt Rozvoj infrastruktury pro výzkum a výuku na Lékařské fakultě UP s celkovou dotací téměř 800 milionů korun, jehož realizace byla zahájena 1. února 2011.

Univerzita Palackého patří dlouhodobě k nejúspěšnějším žadatelům mezi českými vysokými školami o dotační podporu v rámci OP VaVpl. Ve výzvě 1.2 programu uspěla již se dvěma projekty – Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum (CRH) a Biomedicina pro regionální rozvoj a lidské zdroje (BIOMEDREG), ve výzvě 2.2 pak s projektem Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů (RCPTM). Celková výše dotace těchto tří projektů dosahuje více než dvou a čtvrt miliardy korun. (Více o jednotlivých projektech na www.upol.cz/veda-vyzkum-tvorba.)

Doc. K. Vitásková a Oddělení komunikace UP

Třetí ročník Středoevropské konference doktorských studentů politických věd na UP

■ Katedra politiky a evropských studií FF UP (KPES) ve spolupráci s Europe Direct Olomouc a Eurocentrem Olomouckého kraje uspořádala 4. května již třetí ročník celodenní konference doktorských studentů politických věd. Akce s názvem The Third Central European Conference of Doctoral Students of Politics. The Asian 21st Century? Changes of World Order byla dalším pokračováním úspěšné myšlenky a iniciativy KPES poskytnout mladým vědeckým pracovníkům ze zemí Visegrádské čtyřky příležitost představit výsledky své vědecké činnosti, získat zkušenosti, podpořit jejich konkurenceschopnost, ale i navázat nové kontakty s doktorandy napříč střední Evropou. V této souvislosti jsou tato konferenční jednání unikátním projektem, který v českém vědeckém prostředí nemá obdoby.

Třetího ročníku se zúčastnilo celkem patnáct doktorandů z Česka, Slovenska a Maďarska, kteří se ve svých příspěvcích zaměřili na vzestup nových mocností a jejich vlivu na mezinárodní politický systém. Konference byla

rozdělena do čtyř tematických panelů, z nichž každý zkoumal vzestup nových mocností z jiné perspektivy, např. z pohledu výzev pro nové směřování zahraniční politiky EU nebo v souvislosti s regionalismem, rozvojem politikou nebo i aktuálními tématy, jako jsou arabské revolty.

Mgr. B. Bednářová a Mgr. M. Brtnický, foto -mo-

Ohlédnutí za festivalem soudobé hudby MusicOlomouc 2011

■ Ve dnech 26. dubna až 4. května se v Olomouci konal již třetí ročník Mezinárodního festivalu soudobé hudby MusicOlomouc 2011, který představil v šesti koncertech a dvou přednáškách dvaatřicet avantgardních, alternativních a experimentálních skladeb zkomponovaných na konci dvacátého a na počátku jednadvacátého století českými, slovenskými a americkými autory.

První festivalový týden zahájila americká houslistka Karen Bentley Pollick (na snímku vlevo) v kapli Božího Těla poněkud netradičním večerním recitálem. Předcházela mu pouze odpolední workshop s autorkou, který přítomným účastníkům přinesl podrobnosti o genezi a interpretaci děl připravených na večer. Samotný koncert nabídl paletu skladeb sice soudobých, ale dobře srozumitelných i laickým

posluchačům. Houslistku ve většině opusů doprovázely kvalitně zpracované elektronické zvuky (převážně upravené sampley). Interpretka si získávala publikum plného sálu nejen technikou brilantností a dokonalým přednesem, ale i svým nasazením a sklonem k určité umělecké hravosti, teatralitě či objevitelské touze.

Moravská filharmonie Olomouc řízená svým šéfdirigentem Petrem Vronským předvedla poměrně plnému sálu své kvality ve čtyřech skladbách českých autorů. Vičarovo Vivat universitas! se neslo na janáčkovské vlně a následující Viklického premiéra Koncertu pro klavír a orchestr, skvěle interpretovaná Jonášem VitauDEM, pokračovala v podobném duchu. Čím se lišila bylo pojetí – Viklický jakoby se

snažil vytvořit jakousi koláž z mnoha hudebních složek, kdy neopomenul ani prvky moderního jazzu. Přední český hobojista Vilém Veverka (na snímku vpravo) po přestávce nezapomenutelně krásně přednesl podmanivý, zároveň však avantgardní Koncert pro hoboj a komorní orchestr od Martina Hyblera. Na konci Redutou hřmotně a sugestivně zazněla citace písně Ktož jsú boží bojovníci v rámci výjimečné Hudby pro Prahu 1968 od Karla Husy.

Druhý týden festivalu zahájil koncert z děl skladatelů Tvůrčích center Olomouc, Ostrava a Plzeň. Program nabídl k poslechu další premiéru – minimalisticky expresionistický opus Marka Keprta Když vážkobdění vychmyřuje svit pro trubku, violoncello a cembalo. V jiných skladbách zaujal svým ponořením do hry především cimbalista Daniel Skála.

Další den patřil pražskému kvartetu FAMA Q, jehož primárius David Danel si připravil odpolední besedu s praktickými ukázkami o interpretačních možnostech smyčcového kvarteta v soudobé avantgardní hudbě. Večer si na své přišla především hudebně vzdělanější veřejnost. Dramaturgicky se nepovedlo zařazení skladby Panadol, zato úryvek dílka Martina Smolky For a Buck (Za babku) si po koncertu pobrukoval nejen posluchač.

Netradiční avantgardu vystřídal posluchačsky méně náročný koncert Konzervatoře Evangelické akademie, kde podal ve třech „číslech“ kvalitní výkon nadějný perkusionista Ladislav Bilan ml. Nejvyšší ohodnocení publika si zasloužila nejen interpretace komorní kantáty Daniela Kessnera In the Center, ale hlavně baladický přednes Písní na Kafkovy texty od Petera Grahama.

Milý překvapením byla až nečekaná hojná návštěvnost diváků po celou dobu festivalu. Přejme si tedy, ať soudobá hudba v Olomouci zní i nadále a festival necht' zdárně pokračuje!

F. Válek, foto J. Sosna

Nejlepší atleti univerzitního přeboru jsou z FTK a FF

■ Kolem dvou stovek studentů UP, klubových atletů či přespolních atletů bojovalo 27. dubna o zlaté příčky ve čtvrtém ročníku Atletického přeboru Univerzity Palackého. Nejlepší atletkou se letos stala studentka

Fakulty tělesné kultury Andrea Holleyová v běhu na 100 m v čase 13,10 sekund, nejlepším atletem pak Marek Navrátil, posluchač Filozofické fakulty, jenž ve skoku do výšky dosáhl výkonu 208 centimetrů. Tito atleti získali hodnotné ceny, které do soutěže věnoval děkan FTK doc. Zbyněk Svovizil.

„Rozsah disciplín, v nichž se závodilo, byl velmi široký. Z běžecích disciplín to byly hladké běhy na 60 m, 100 m, 150 m, 200 m, 300 m, 400 m, 800 m a 1 500 m, překážkové běhy na 100 a 110 m překážek, z technických disciplín byly do soutěže zařazeny dálka, výška, koule, hod oštěpem i diskem. Rekordní počet závodníků – čtyřiašedesát – se letos přihlásil do soutěže běh na 800 m,“ řekl Žurnál UP garant akce Mgr. Vítězslav Pukner, Ph.D., z FTK.

Organizační tým letošního univerzitního přeboru tvořili studenti čtvrtého a pátého ročníku oboru Aplikovaná tělesná výchova FTK UP. „Z jejich vyjádření vyplývá, že organizací závodů formou learning by doing získali mnoho cenných zkušeností. Vyzkoušeli si totiž praktickou aplikaci některých poznatků z výuky přímo při realizaci sportovní akce. Rád bych ale využil této příležitosti a chtěl bych zdůraznit, že podobné akce se neobejdou bez sponzorů a mediálních partnerů, jimž bych rád poděkoval za podporu i spolupráci,“ dodal dr. Vítězslav Pukner.

Závěrečná afterparty proběhla v režii hudební skupiny Iné kafe revival a její vystoupení zaujalo nejen soutěžící sportovce, ale též celou řadu ostatních posluchačů i zaměstnanců UP.

J. Machálek, ředitel PUP 2011
ve spolupráci s M. Hronovou, ilustrační foto M. Otava
Více na <http://pup2011.webnode.cz>.

Slam poetry – poezie jinak

■ Milovníci tzv. slam poetry se každé úterý scházejí v klubu Arktic v Havlíčkově ulici. Nejinak tomu bylo 12. dubna, kdy se v rámci večera představilo několik mladých „slammerů“. Disciplínu zahrnující poezii a performanci si tentokrát vyzkoušeli André Thaisz, Pavel Gončarov a Martin Filippi. „Obsah, forma i styl vystoupení zvaných slam poetry bývají ohraničeny pouze časovým limitem. Slammer, neboli vystupující, nemůže používat žádné rekvizity. Texty, které přednáší, si připravuje předem, může také improvizovat během vystoupení,“ představila uvedenou disciplínu Jolanta Szwedová z Opolské univerzity, která v současné době studuje na FF UP. Dodala, že program zahájil Mgr. Robert Hýsek z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF, který olomoucký Klub Slam Poetry vede v rámci výuky, a že slammeři, kteří se tentokrát představili, už vlastně dávno žádnými nováčky nejsou. „Např. Martin Filippi získal v uvedené disciplíně už několik ocenění, v březnu vyhrál Ponorkovou slamastiku v Hospodě U Musea a nedávno skončil na jednom akademickém klání v Brně na druhém místě. Pavel Gončarov, stejně jako André úspěšný účastník loňského regionálního kola v Olomouci, si připravil dvě anglické básně, měl ve svém přednesu vkomponované i písně a zazpíval i část z písně od Pink Floyd. André přednesl svůj silně provokativní text „Katyně“, který napsal pro exhibici do Polska, kde vystupuje s Bobem Hýskem. V textech, které v průběhu večera slammeři předvedli, se objevovaly velmi zajímavé slovní hříčky a vtípky,“ dodala Jolanta Szwedová. „Jednalo se vlastně o trénink, a ten vedeme vždy kriticky. Říkáme si, co je a co není dobré, později s názory pracujeme. Na konci každého přednesu se radíme, co bylo dobře, co se jim líbilo a co naopak ne. Názor je vítán také z řad hostů,“ vysvětlil pak Mgr. Robert Hýsek s tím, že slammeři si tentokrát zkoušeli především nové texty a to, jak je přijme publikum.

-map- ve spolupráci s-

Z JEDNÁNÍ AKADEMICKÉHO SENÁTU UP

Akademický senát UP se na svém zasedání 27. dubna zabýval následujícími tématy:

- Kontrola plnění usnesení z předchozího období se týkala schvalování návrhu Jednotného vizuálního stylu UP, řešení problému porušení rozpočtové kázně, zařazení Konfuciovy akademie do struktury UP, výsledků auditů SKaM UP, metodiky pro vstup UP do jiných právních subjektů aj. (více viz zápis).
- Senátoři vzali na vědomí **závěrečnou zprávu o průběhu a výsledcích voleb do AS UP na funkční období 2011–2014**, kterou předložil RNDr. Karel Hron, Ph.D., předseda hlavní volební komise. Zkušenosti z letošních voleb budou využity pro formulaci doporučení změn Volebního a jednacího řádu AS UP. (O výsledcích voleb také viz Žurnál č. 25, str. 3.)
- Zástupci firmy Deloitte předložili senátorům informace o vypracování obecné části **Organizačního řádu UP** a obsahové náplně činností organizačních útvarů RUP. Po uzavření připomínkového řízení bude konečná verze 10. 5. předána rektorovi UP a 25. 5. předložena AS UP ke schválení.
- Akademický senát **schválil návrh Studijního a zkušebního řádu UP** ve znění pozměňovacích návrhů, které předložila legislativní komise AS UP po dohodě s navrhovatelem.
- **Návrh Řádu vysokoškolské koleje (ŘVŠK)**, jenž se zpracovanými připomínkami předložil prorektor doc. Vít Zouhar, Akademický senát UP **neschválil**. Senátoři poukazovali zejména na posílení pravomocí ředitele SKM a vznesli požadavek vytvoření samostatné normy – Statut Kolejní rady a jako přílohy ŘVŠK. Upravený návrh bude senátorům předložen ke schválení formou per rollam.
- AS UP **neschválil** další projednávání navrženého **Řádu menzy UP**.

Příští zasedání AS UP se uskuteční 25. května ve 13 hodin ve velké zasedací místnosti Rektorátu UP. Bližší informace viz zápis ze zasedání AS UP na www.upol.cz/univerzitni-organy/akademicky-senat/. -mav-

Cyriometodická teologická fakulta UP
ve spolupráci s Českým katolickým biblickým dílem
vás zve na **mezinárodní konferenci** k tématu

Zákon a svoboda

**starozákonní texty k problematice Zákona
a svobody a jejich interpretace v Novém zákoně**
Se svými příspěvky vystoupí biblisté ze Slovenska, Ra-
kouska, Německa a České republiky. Konference se bude
konat **23.–24. května v učebně č. 11 (ve 3. patře)
CMTF UP** (Univerzitní 22). Jednáci jazyky budou čeština,
slovenština, němčina a angličtina; registrace na adrese
petr.chalupa@upol.cz. Program konference je dostupný
na www.portalcmf.upol.cz/index_dt.php – Konference,
semináře. Srdečně zveme všechny zájemce!

Právnická fakulta UP pořádá
pod záštitou ministra spravedlnosti ČR JUDr. Jiřího Pospí-
šila a předsedkyně Nejvyššího soudu Rakouské republiky
Hon. prof. Dr. Irmgard Grissové

ve dnech 2.–3. června mezinárodní vědeckou konferenci

200 let ABGB – od kodifikace k rekodifikaci českého občanského práva

Ukuteční se v **prostorách Právnické fakulty UP**
při příležitosti 20. výročí znovuzaložení fakulty.
Další informace včetně přihlášky naleznete na stránkách
www.20letpf.upol.cz v záložce konference.

Česká internistická společnost, Slovenská internistická
společnost ve spolupráci s Lékařskou fakultou UP, Fakultní
nemocnicí v Olomouci, Spolkem lékařů JEP v Olomouci a III.
interní klinikou LF UP pořádají

XXX. Dny mladých internistů

2.–3. června 2011

Velká posluchárna a malé posluchárny Teoretických ústavů LF UP

Tématické okruhy: Vnitřní lékařství včetně dílčích a nava-
zujících oborů. Nejlepší sdělení budou odměněna Cenou
předsedy České internistické společnosti, Cenou předsedy
Slovenské internistické společnosti, Cenou děkana LF UP.
Informace také na <http://dnymladychinternistu.sweb.cz>.

Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci

Spolek lékařů v Olomouci a II. interní klinika – gastro-
enterologická a hepatologická FNOL a LF UP pořádají další
z přednáškových večerů. Téma: Nové technologie v endo-
skopii pro dg. a terapii chorob GIT; Domácí enterální výživa;
Živáční trakt v patogenetice diabetu mellitus; Kolorektální
karcinom a diabetes mellitus (koordinátor doc. Vlastimil
Procházka, Ph.D.). Koná se **ve středu 25. května od
16 hodin v prostorách Teoretických ústavů LF UP**.

Olomoucký 1/2 Maraton 2011

Přijďte si užít běžecký festival!

Centrum moravské metropole
„ovládnu“ **18. června** našeni
sportovci všech věkových kate-
gorií. Také široká veřejnost bude
mít opět možnost zapojit do
některé z běžeckých akcí, organizovaných v rámci dru-
hého ročníku olomouckého běžeckého festivalu. Mj. pod
patronací Univerzity Palackého se i letos Olomoucký
1/2 Maraton stane součástí Svátků města Olomouce.

Zájemci o běžeckou akci se mohou účastnit nejen jedna-
dvacetikilometrového závodu, ale např. půlmaratonské
štafety nebo si rekreačně zasportovat v rámci desetikilo-
metrové trati. Pro rodiny s dětmi bude připravený také
Allianz Rodinný běh 2,5 km, při kterém se zabaví i ti
nejmenší. **Registrace on-line je možná do 14. června**.
Více na www.olomouckypulmaraton.cz.

Držitelé čestného doktorátu UP

Doc. RNDr. Lumír Hanuš, DrSc., dr. h. c.

Doc. Lumír Hanuš (*1947), olomoucký rodák a absolvent
Přírodovědecké fakulty UP (obor Analytická chemie se
zaměřením na organickou analýzu), se již ve své rigorózní
práci, kterou obhájil na téže fakultě v r. 1974, zabýval
identifikací cannabinoidních látek. Stejně problematice se
věnoval i při pobytu na Přírodovědecké fakultě Univerzity
JEP v Brně (1976), Ústavu analytické chemie ČSAV v Brně
(1977) a na Research Institute of Pharmaceutical Sciences,
University of Mississippi, USA (1978–1979). Disertační práci
kandidáta chemických věd na téma „Příspěvek k analytické
chemii cannabinoidních látek z marihuany“ obhájil na
UP v roce 1984. V této době pracoval na Katedře hygieny
a epidemiologie LF UP, kde působil od roku
1971 do roku 1990, kdy využil nabídky
postdoktorálního stipendia na Ústavu
přírodních látek Hebrejské Univerzity
v Jeruzalémě. Jeho hlavním výzkumným
zaměřením zde byl výzkum endogenních
ligandů cannabinoidních receptorů.
Uskutečnil zde jeden ze svých nejvý-
znamnějších objevů – objev přirozených
molekul v mozku s afinitou k endogenním
cannabinoidním receptorům, které byly
nazvány anandamidy. V roce 1994 obhájil
na své mateřské UP habilitační práci na
téma: „Anandamidy – endogenní ligandy
pro cannabinoidní receptory v mozku“

a získal titul docent. Hned příští rok (1995) získal na Uni-
verzitě Karlově v Praze titul doktora věd. Na jeruzalémském
ústavu působil až do roku 1997, kdy přijal nabídku pracovat
v Laboratory of Bioorganic Chemistry, National Institutes of
Health v Bethesda (USA). Po skončení tohoto pracovního
pobytu působil v různých pozicích opět na Ústavu přírodních
látek Hebrejské univerzity v Jeruzalémě (od roku 2003 pře-
jmenovaného na Ústav medicíně chemie a přírodních látek,
od roku 2009 pak Institut pro výzkum léčiv) s výjimkou let
2001–2002, kdy absolvoval výzkumný pobyt v USA (Division
of Intramural Clinical and Biological Research/Laboratory of

Physiologic Studies, Section of Neuroendocrinology, National
Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism, NIH, Bethesda).
Doc. Hanuš absolvoval celou řadu kratších studijních poby-
tů na univerzitách v Szegedu, Krakově, Katowicích, Volgogradu,
Plovdivu, Lvovu, Lipsku, Varně a Budapešti.

Doc. Lumír Hanuš, DrSc., obdržel několik významných
ocenění. V roce 2005 mu byla udělena Hanušova medaile
České chemické společnosti za záslužnou práci v oblasti
chemie, v roce 2006 pamětní medaile UP při příležitosti
proslovení výroční přednášky k počtě J. L. Fischera, v roce
2007 mu byl udělen čestný doktorát na Masarykově
Univerzitě v Brně a v roce 2009 byl nominován na Národní

cenou vlády České republiky „Česká hlava“.
Hlavní pozornost věnuje doc. Hanuš
od počátků své profesní kariéry iden-
tifikaci návykových přírodních látek
a výzkumu regulačních mechanismů
jejich působení na člověka. Je autorem
více než 100 původních vědeckých
prací a přehledových článků, které byly
vesměs publikovány v nejprestižnějších
světových vědeckých časopisech (viz
příložený seznam). Jeho nejvýznam-
nější práce byla publikována v časopise
Science v roce 1992 a k dnešnímu datu
byla citována 2469 x. Celkem byly práce
doc. Hanuše citovány (ke květnu 2010)

5761 x, jeho H-index dosáhl hodnoty 21.

Jako absolvent Univerzity Palackého nezapomíná doc.
Hanuš na svou alma mater a poskytuje maximální podporu
jejím učitelům i studentům. Je autorem několika prio-
ritních objevů, které významně přispěly k rozvoji poznatků
o působení cannabinoidů na molekulární úrovni. Svými
objevnými pracemi ještě více otevřel cestu pro terapii
drogových závislostí. Jde o výraznou vědeckou osobnost
uznávanou na celém světě, která nikdy nezapomněla na
to, že základy jejího odborného růstu byly položeny na
olomoucké univerzitě. -zk-

Prof. Kypros Nicolaides, BSc., MBBS, MRCOG, dr. h. c.

Prof. Kypros Nicolaides, zakladatel fetální medicíny
(*1953, Kypr), vystudoval lékařskou fakultu na King's Col-
lege v Londýně. Po promoci pracoval na nejvýznamnějších
londýnských porodnicko-gynekologických pracovištích,
kde se od počátku věnoval intenzivně i výzkumu. Pro-
fesořem byl jmenován v roce 1992. Do této doby prošlo

jeho Oddělením prenatální diagnostiky
množství studentů z celého světa, které
přilákala známá podložená pověst
o jeho schopnostech. Již v roce 1986
jako první na světě popsal jednoduché
a přitom mimořádně důležité ultraso-
nografické znaky vedoucí k prenatální
detekci závažných stavů. V roce 1990
se uvědomil vztah mezi nejčastějšími
fetálními chromozomálními defekty
a zvýšeným prosáknutím záhlaví plodu.
Na tyto poznatky pak v roce 1992 nava-
zal programem tzv. prvotrimestrálního
těhotenského screeningu plodu. Tento
projekt zabral více než 10 let, změnil porodnickou
praxi v mnoha zemích světa a v současné době zahrnuje přes
2 000 center v 55 zemích.

V roce 1996 založil první Nadaci fetální medicíny
na světě, která je všeobecně prospěšnou společností
zajišťující výzkum a výcvik ve fetální medicíně pro celý svět.
Zřídil Diplomů fetální medicíny, které se staly nejdůležitější
certifikací v Evropě i ostatních zemích v tomto novém oboru.

Prof. Nicolaides je držitelem nejvyššího vládního
vyznamenání Kypru – Excellence in Letters, Culture and
Science (2004). V nedávné době byl také oceněn zlatou
medailí mezinárodní společnosti Iana Donalda udělenou

The International Society of Ultrasound in Obstetrics and
Gynaecology a cenou Erica Salinga za nejvyšší vědecký
příspěvek v perinatální medicíně od World Association of
Perinatal Medicine.

V současnosti působí prof. Nicolaides v pozici ředitele
Harris Birthright Research Centre for Fetal Medicíně, založe-
ným v roce 1984. Byla to první Jednotka
fetální medicíny ve Velké Británii a zůstává
dosud největší na světě.

Jako autor má prof. Nicolaides
v bibliografii přes 800 významných
časopiseckých článků a více než 30 knih
a monografií.

Poprvé navštívil Českou republiku
v roce 1992, kdy na Lékařské fakultě
UP vedl první ultrazvukový kurz prena-
tální diagnostiky. Od té doby navštívil
Olomouc ještě třikrát, naposledy v roce
2004, kdy zde byl uspořádán Meziná-
rodní certifikační kurz v prenatální
ultrasonografii, poprvé v zemích původní východní Evropy.
Při té příležitosti zde nabídl možnost překlada a uprave-
ného vydání jeho monografie „Ultrazvukový screening
v 11.–14. týdnu textace“, o který byl mimořádný zájem
v české gynekologické společnosti.

Vzhledem ke svým zásluhám o prenatální problematiku
v České republice obdržel v roce 2009 od ČGPS JEP její nej-
vyšší ocenění. Několik pracovníků Ústavu lékařské genetiky
a fetální medicíny v Olomouci mělo možnost se bezplatně
zúčastnit jeho kurzů na King's College v Londýně a všichni
zainteresovaní v této problematice získali Diplom fetální
medicíny se světovou platností. -jř-

K výsledkům on-line šetření na UP (I)

Pro čtvrtinu odpovídajících je diferenciací VŠ zástupný problém

V první polovině dubna realizovala Laboratoř sociálně-vědních výzkumů při Katedře sociologie a andragogiky FF UP on-line šetření mezi akademickými i neakademickými pracovníky UP zaměřené na proměny terciárního vzdělávání a v tomto rámci také na současnou pozici UP a její budoucnost. Na dvě emailové výzvy (31. 3. a 7. 4.), text v ŽUP č. 21 z 1. 4. a informaci na webových stránkách UP zareagovala přibližně pětina zaměstnanců UP. Z 639 přihlášených vyplnilo celý dotazník 432 zaměstnanců UP.

Většina z odpovídajících nepovažuje diferenciací vysokých škol za nezbytnou součást kvalitní reformy VŠ. Na pětibodové škále se k nutnosti diferenciací přibližně třetina odpovídajících, čtvrtina zvolila střední variantu a dvě pětiny se klonily spíše k názoru, že další fungování VŠ se bez diferenciací obejde. Krajní varianty uvedlo 15 % (diferenciací musí být nezbytnou součástí jakékoliv kvalitní reformy) a 25 % (diferenciací je zástupný problém).

Přes výše uvedené byli odpovídající ochotni zhodnotit současnou pozici UP. Společně s UK a MU zařadila většina respondentů UP mezi čtyři současné vysoké školy, které mají nejbližší k tomu stát se výzkumnými VŠ. UP se nejčastěji objevovala na třetím místě právě za UK a MU. Z dalších škol byly čteněji uváděny ČVUT, VUT a VŠCHT. Současnou podobu UP však za výzkumnou označilo jen 43 % a 56 % ji připsalo orientaci učící/vzdělávací instituce. Nicméně podle 64 % by mělo být cílem UP stát se výzkumnou univerzitou. K tomu by (z pěti nabídnutých opatření) nejvíce napomohly výraznější podpora oborů i jednotlivců s vynikajícím vědeckým a výzkumným výkonem (92% souhlas) a posílení soudržnosti UP v její současné podobě (87% souhlas). Se změnou oborové struktury na některých fakultách souhlasilo 60 % z odpovídajících. Jen menší část se přiklonila k tomu, že stačí zachovat současný stav anebo je třeba postupně utlumovat obory s nižším podílem vědy a výzkumu. Pokud by UP mezi výzkumné univerzity nepatřila, sháněla by čtvrtina z odpovídajících místo na jiné – výzkumné – univerzitě.

Jak vidí UP a její fakulty široká veřejnost? Na tuto otázku odpovídali jak zaměstnanci UP, tak její studenti, kteří byli osloveni a zařazeni do kvótního vzorku studentů denního studia. Odpovědi obou skupin ukazuje graf. Hodnocení se příliš neliší, jen u studentů je diferencovanější.

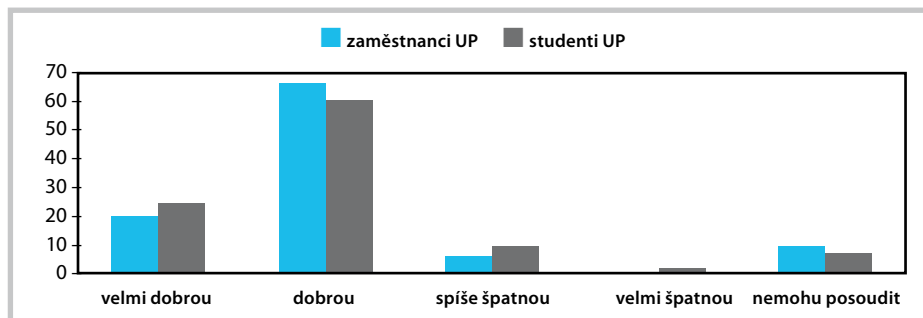
Soubor respondentů zahrnoval akademické pracovníky (46 %), vědecko-výzkumné či pedagogicko-výzkumné pracovníky (30 %), 24 % tvořili ostatní zaměstnanci UP. Návratnost mezi akademickými a vědeckými pracovníky byla 19%, u ostatních zaměstnanců 7%. Pedagogická část zaměstnanců byla z jedné třetiny zastoupena docenty a profesory a ze dvou třetin lektory a asistenty. Více než polovina z odpovídajících pracuje na UP méně než 10 let. Téměř dvě třetiny působí v oboru, který také na UP vystudovali.

Mezi odpovídajícími byli rovnoměrně zastoupeni muži a ženy a lidé ve věku do 40 let a od 40 let výše. Sedmina respondentů zastává vedoucí funkci na úrovni katedry/ústavu, fakulty či univerzity. Z fakult byly nejčastěji zastoupeny Přírodovědecká (30 %), Filozofická (21 %), Lékařská a Pedagogická (12 %). Vzhledem k velikosti fakult a počtu zaměstnanců byla nejvyšší návratnost na přírodovědecké a nejnižší na lékařské fakultě.

Šetření názorů pracovníků a studentů UP připravila a provedla Laboratoř sociálně-vědních výzkumů při Katedře sociologie a andragogiky FF UP v rámci stejnojmenného projektu podpořeného Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR. Další informace najdou zájemci na www.lsvv.eu.

Mgr. D. Ryšavý, Ph.D.

Graf: Jak podle zaměstnanců a studentů UP hodnotí pověst jejich fakult veřejnost?

Jak se pracovníci UP staví k vědě a výzkumu? Jak si představují výzkumnou univerzitu? O tom a o dalších otázkách se dočtete v některém z příštích čísel Žurnálu UP.

JUBILEA

Blahopřejeme!

Při příležitosti významného životního jubilea převzal 2. května z rukou rektora UP prof. Miroslava Mašláne děkovný dopis prof. Pavel Peč (na snímku vpravo) z Katedry biochemie Přírodovědecké fakulty UP. Prof. P. Peč, dřívější vedoucí Katedry analytické a organické chemie a Katedry biochemie, položil na fakultě základy výuky biochemie, jakož i vědeckého směřování v této oblasti, především studiu rostlinných enzymů. Odtud se pak rozvinul i současný vědecký program Katedry biochemie PŘF UP, jehož záběh dnes sice vychází z tradiční rostlinné biochemie, avšak hlavní těžiště se přesunulo k proteinovému a genomu inženýrství, strukturní biologii a proteomice. I dnes prof. Pavel Peč pokračuje ve svém vědecko-pedagogickém působení. Je garantem odborných přednášek a seminářů, vedl desítky diplomových prací, vychoval řadu doktorandů a přispěl k úspěšným habilitacím i profesurám mnoha kolegů z oboru. -map-, foto -mo-

Valná hromada Sportovního klubu UP zvolila nový výkonný výbor

V prostorách Sportovní haly UP se 3. 5. uskutečnila již 22. valná hromada, jejímž hlavním úkolem bylo zhodnotit činnost Sportovního klubu za poslední čtyři roky a zvolit pro další období nový výkonný výbor.

Mimo jiné bylo konstatováno, že Sportovní klub UP má k 3. květnu 1 510 registrovaných členů a 20 oddílů. Z tohoto počtu je 762 studentů jednotlivých fakult UP, 270 členů tvoří mládež a 478 jsou ostatní členové včetně zaměstnanců UP. Valná hromada byla také seznámena s tím, že SK UP uzavřel s vedením univerzity novou Smlouvu o vzájemné spolupráci, a to s platností do 31. 12. 2013.

Pro další čtyřleté období byli valnou hromadou zvoleni prezident klubu RNDr. Ladislav Bank a členové výboru Mgr. Rudolf Rozsypal, Ing. Vladimír Tomášek, Milan Tuháček, Mgr. Petr Reich, Zbyněk Korčák a Ondřej Čoček.

Závěrem valné hromady prezident klubu poděkoval všem sportovcům, trenérům, obětavým pracovníkům za veřejně prospěšnou činnost a dobrou reprezentaci. Poděkování patřilo rovněž všem, kteří klub podporují – sponzorům jednotlivých oddílů, vedení města Olomouce, Olomouckého kraje a Univerzity Palackého – a popřál všem další životní a sportovní úspěchy. -lb-

Právnická fakulta UP

pořádá

28. května 2011

při příležitosti 20. výročí svého novodobého založení

výroční setkání absolventů PF

Program a další informace

najdete na www.upol.cz. Svoji účast hlase prosím předem na adrese: michaela.kourilova@upol.cz, tel. 585 637 502. Rádi Vás uvítáme v nově zrekonstruovaných prostorách a těšíme se na Vás!

Přírodovědecká fakulta UP vyhlásila druhé kolo přijímacího řízení

Vzhledem k tomu, že nebyla zcela naplněna kapacita některých oborů otevíraných na Přírodovědecké fakultě UP pro akademický rok 2011/2012, vyhláší děkan PŘF druhé kolo přijímacího řízení. Zájemci o studium si mohou podat elektronickou přihlášku a její zkrácenou verzi poslat na studijní oddělení PŘF UP, tř. 17. listopadu 12, 771 46 Olomouc **do 15. srpna 2011**.

Seznam studijních oborů, na které je možné se přihlásit v druhém kole přijímacího řízení, a podrobné informace viz www.prf.upol.cz.

Dva světoví vědci...

Dokončení ze str. 1

uděluje titul doctor honoris causa, se zabývá tak trochu kontroverzním tématem. Ve své vědecké práci se věnoval identifikaci návykových přírodních látek, jež byly a jsou zneužívány a staly se objektem řady nekalých praktik. Na druhé straně jsou tyto látky využitelné k léčbě pacientů a pomáhají lidem. Opět se tak dostáváme na pole etiky, morálky a můžeme říci, že někdy až do sporu se zákonem. Všechny paragrafy, zákony, předpisy a pravidla však často zapominají na obyčejnou lidskost. Jsem nesmírně rád, že Univerzita Palackého ocení udělením titulu doctor honoris causa práci právě těchto dvou vědců," dodal rektor UP.

Titul doctor honoris causa je nejvyšší ocenění, které UP může udělit. Oceňují se jím významné zásluhy osobnosti v určitém oboru vědy či umění, zásluhy o mír, určitý stát, rozvoj vztahů mezi státy, na poli ochrany lidských práv apod. Doc. Lumír Hanuš i prof. Kypros Nicolaides jej obdrželi na návrh Vědecké rady Lékařské fakulty se souhlasem Vědecké rady UP.

M. Hronová

TEDxRamallah v přímém přenosu na olomoucké univerzitě

Příběhy, jenž se nedostanou do hlavních zpráv, obsahovala videokonference TEDxRamallah, která v přímém přenosu z palestinského Betléma, libanonského Bejrútu a jordánského Ammánu proběhla 16. dubna v aule Přírodovědecké fakulty UP. Poznávacím znamením setkání značky TED (Technology, Entertainment, Design) je motto „Ideas worth spreading“. Tentokrát to byly inspirující příběhy Palestinců, které „naživo“ sledovali lidé z dvaceti míst světa. Na Univerzitě Palackého se takto organizované setkání uskutečnilo historicky poprvé.

„Konference TEDxRamallah se nesla v duchu „Free Palestine“, svobodná Palestina. V diskusi na zvolené téma přidala na váze problematickou až nemožnost mobility přednášejících na izraelském území. A tak se např. stalo, že někteří se do Betléma vůbec nedostali. Afroamerická spisovatelka Alice Walker, nositelka Pulitzerovy ceny za knihu Barva nachu, přijela na místo kvůli výslechu na izraelských hranicích s šestihodinovým zpožděním,“ uvedla za organizátory akce Kateřina Mrázková, studentka Katedry rozvojových studií PŘF UP. „Brazilská filmařka Julia Bacha přivezla do Betléma dokumentární snímek Budrus, jenž pojednává o spolupráci přívrženců jinak zneprátených palestinských organizací Fatah a Hamás s židovskými obyvateli vesničky Budrus. Zajímavé bylo, že konference byla genderově vyvážená, některé příspěvky přímo vyzývaly k větší participaci žen v občanské společnosti i politickém aktivismu. Bacha pak připomněla i životní příběh Itala Vittoria Arrigonioho, propalestinského aktivisty, kterého před několika týdny zavraždili v Gaze palestínští džihádističtí salafisté“, dodala Kateřina Mrázková.

Řada přednášejících se v průběhu konference dotkla tématu vzdělávání v arabských zemích, které je často skloňovaným problémem početné mladé arabské generace. Tato generace s relativně vysokým dosaženým vzděláním totiž velmi těžce nachází adekvátní profesní uplatnění. Jiné příspěvky se zabývaly např. fenoménem internetu a sociálních sítí v dnešním globalizovaném světě, a to především s akcentem na současné arabské bouře. Inženýr Khaled Al Sabawi velmi zajímavě hovořil o geotermálních systémech a zelené energii, architektka Suad Amiry inspirovala svou optimistickou životní filozofii snad každého - ať už žije v Ramallahu nebo v Olomouci.

Počátky neziskové organizace TED sahají do roku 1984. Tehdy proběhla první videokonference, která dala dohromady lidi z celého světa v oblastech: technologie, zábava a design. Od té doby nesou jednotlivé videokonference název TED. TEDx pak vznikl v duchu TED. Program akce je sestaven tak, že poskytuje komunitám, organizacím a jednotlivcům příležitost získávat a hlavně rozvíjet TED zkušenosti na lokální úrovni. X znamená nezávisle organizovanou událost.

Organizátory přenosu byli studenti Katedry rozvojových studií Kateřina Mrázková a Jiří Pánek. Celodenní akce přilákala několik desítek zájemců o izraelsko-palestinskou otázku, a splnila tak svůj účel, kterým bylo rozpoutat diskusi o současném stavu palestinských území. Po celém světě mělo promítání velice pozitivní ohlasy a tým organizátorů již nyní plánuje pokračování konference s názvem TEDxGaza. Více a více informací je možno shlédnout na www.tedxramallah.com. „Věříme, že heslo konference TED „Ideas worth spreading“ může být inspirací i pro naše studenty a že historicky první seznámení UP s platformou TED nebylo zároveň setkáním posledním. Pokusme se společně dokázat, že akce podobného typu mají na naší univerzitě své pevné místo,“ vzkazuje studentům UP Kateřina Mrázková.

Ve spolupráci s M. Hronovou K. Mrázková

*V případě zájmu o pokračování podobných přenosů z jiných míst kontaktujte prosím Kateřina Mrázková: katerinae.mrazkova@gmail.com; Jiří Pánek: jirkapanek@gmail.com

Královnou Majálesu UP 2011 se stala herečka Ivana Plíhalová

Majálesový průvod čítající čtyři stovky studentů, pět set návštěvníků divadelního stanu, více než tři tisíce mladých lidí na nádvoří Tereziánské zbrojnice a padesátka organizátorů – tak by se dal v číslech shrnout letošní Majáles Univerzity Palackého, který se uskutečnil v pondělí 2. května. „Letošní majóvé oslavy se vydařily po všech stránkách. Přálo nám nejenom počasí, ale především přízeň studentů, univerzity, města i kraje, bez nichž by se mohla tato tradiční akce jen těžko konat,“ řekl Bc. Ondřej Martínek z oddělení komunikace UP, jenž byl koordinátorem majálesu za univerzitu.

Král je mrtev. Ať žije královna

Celý majálesový rej začal v pondělí ve 14 hodin na Horním náměstí, kde se shromáždilo několik stovek studentů a Olomoučanů pod balkonem radnice, na němž byla vzápětí korunována Královna Majálesu UP 2011 herečka Moravského divadla Ivana Plíhalová. Pocty korunovace se přítom ujali muži na slovo vzatí – loňský král majálesu profesor Jindřich Štreit, primátor Olomouce Martin Novotný a předseda Akademického senátu UP Mgr. Tomáš Parma, Ph.D. „Chtěla bych využít této možnosti k velkému sblížení Univerzity Palackého a Moravského divadla Olomouc. Ráda bych, aby studenti chodili do divadla a aby měli naše divadlo rádi, protože my máme rádi je,“ promluvila Plíhalová ke studentům. Po slavnostním aktu již nic nebránilo královně a jejím novým „poddaným“ vydat se směrem k areálu Tereziánské zbrojnice, kde byl Majáles za účasti rektora UP slavnostně zahájen (snímek uprostřed).

Ivana Plíhalová následně společně s dalšími hosty usedla do poroty hodnotící nejlepší majálesové masky. V kategorii muži nakonec zvítězil Alda se psem Frantou a jejich Retro lyžař, v kategorii ženy vyhrála Kristýna Šuláková jako Mix retromódy a skupinové ocenění získala zaslouženě maska Královská garda (snímek zcela dole).

Hudba, workshopy, soutěže i výstavy

Během odpoledních a večerních hodin se nádvoří Zbrojnice postupně zcela zaplnilo. Na své si přišli jak příznivci hudby, tak i orientálních tanců, bike trialu či karaoke. Během osmihodinového programu se na pódiu vystřídal např. kapely Čankišou, Eggnoise nebo soul-jazzovi Navigators. Velkou odezvu u publika sklídila také mladá domácí kapela No Distance Paradise, která vystoupila v závěru programu.

V rámci doprovodných akcí se studenti zúčastnili retro karaoke, vernisáže výstavy fotografií Retro v Olomouci v Knihovně UP či velké soutěže se studentskými a neziskovými organizacemi, jež se prezentovaly v ulici Křížkovského. „Letos se nám na stáncích sešlo jedenáct studentských a čtyři neziskové organizace. Jsme velmi rádi, že o jednotlivé prezentace byl zájem a olomoučtí studenti mohli zjistit hravou formou, co dělají ve volném čase jejich spolužáci,“ dodal Martínek. Zájemci se tak mohli dozvědět mnohé o zahraničních studijních pobytech, praxích, laické resuscitaci, tvorbě novin nebo o tzv. geocachingu. A protože bylo tématem Majálesu UP retro, nemohla chybět ani dobová výzdoba, žlutá sodovka, česka a cukrová vata.

V sobotu 25.6.2011 od 17 hodin se v Konviktu uskuteční setkání všech absolventů Katedry germanistiky FF UP.

ABSOLVENTI

Jste-li jedním z nich, neměli byste u toho chybět!

Více informací na www.germanistika.cz.

Konvikt žil divadlem a improvizací

Ačkoliv byl hlavní program soustředěn na nádvoří Ústřední knihovny a jejího okolí, stovky studentů obsadily i divadelní scénu v šapitě na parkánu Uměleckého centra UP. Zde měli možnost zhlédnout představení Svět podle Fagi hradeckého Divadla DNO, populární Improshow či se zúčastnit soutěže ve slam poetry, tedy v autorském přednesu poezie, pod vedením několikanásobného vítěze v této netradiční disciplíně Jana Jílka.

Organizátoři Majálesu UP 2011 děkují tímto všem, kteří umožnili konání této jedinečné akce. Především pak Rektorátu UP, vedení Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Cyrilometodějské teologické fakulty, Fakulty zdravotnických věd, Fakulty tělesné kultury a Knihovny UP, ale také zaměstnancům Správy budov a údržby RUP a Odboru provozně-technického RUP.

K. Fišarová, www.majales.upol.cz
foto J. Bílek a M. Otava

KALENDÁŘ AKCÍ UP Přehled aktivit, které se konají v prostorách UP, nebo na nichž se univerzita podílí, vychází jako měsíční příloha Žurnálu UP. Podklady pro Kalendář akcí čerpáme z jeho internetové verze. Uzávěrka je vždy k 20. dni v měsíci. Jedině díky vaší spolupráci můžeme obsah pravidelně aktualizovat. **Kalendář akcí můžete doplňovat on-line na www.upol.cz/pridat-udalost-do-kalendare.**

Pan „Wie sie gelindert Schmerzen / Erzählen tausend Herzen...“

Na olomouckém Ústředním hřbitově je pohřben jediný z rektorů staré univerzity

Po pravé straně hlavní aleje Ústředního hřbitova v Olomouci-Neředíně (hřbitov byl zde založen v roce 1901) se jako šestý v pořadí nachází náhrobek, o němž se v publikaci J. Bláhy, B. Koláře, V. Spáčila a M. Ticháka Olomoucké hřbitovy a kolumbária z roku 2001 na straně 102 dočteme: „Ukázkovým příkladem přeneseného náhrobku (opět ze starého hřbitova U Dřevěného zvonu) je hodnotný náhrobek rodiny Johanna Reislina, na němž dekorativní prvky v kameni připomínají řezbu do dřeva. Náhrobek má kompaktní formu, vertikální osu s vylehčenou hlavou v podobě kříže s dekorativními rameny. Pozoruhodná je aplikace básně na zádi náhrobku, vyrytá do kovové desky.“ Kdo a kdy pod tímto náhrobkem spočinul, informuje v kameni vytesaný nápis tohoto znění: „Johann Reislin / Edler von Sonthausen, / Ritter des Franz-Josefs Ordens. Med. Dr. / emer. k. k. Professor der prakt. Medicin. / Obervorsteher der Versorgungsanstalten. / † 4. Nov. 1861, im 74 Lebensjahre. / Emilie von Reislin / geb. von Frankenbusch. / † 19. Mai. 1850, im 63 Lebensjahre. / Arthur von Reislin, † 10. Dez. 1830, im 7 Lebensjahre. / Prokopp Ritter von Frankenbusch, / k. k. pens. Generalmajor, Besitzer der Elisabethordens, / † 13. Okt. 1816, im 72 Lebensjahre. / Christian Ritter von Frankenbusch / k. k. pens. Major, † 2. März 1851, im 69 Lebensjahre. (Johann Reislin / šlechtic von Sonthausen, / rytíř Řádu Františka Josefa. Med. Dr., / emeritní c. k. profesor praktického lékařství. / Vrchní představený zaopatřovacích ústavů. / † 4. listopadu 1861 v 63 letech. / Emilie von Reislin / roz. von Frankenbusch. / † 19. května 1850 v 63 letech. / Arthur von Reislin, † 10. prosince 1830, v 7 letech. / Prokop rytíř von Frankenbusch, / c. k. penzionovaný generálmajor, nositel Alžbětina řádu, / † 13. října 1816 v 72 letech. / Christian rytíř von Frankenbusch / c. k. penzionovaný major, † 2. března 1851 v 69 letech.)

Na olomouckém Ústředním hřbitově je tudíž pohřben jediný z rektorů staré univerzity v Olomouci, degradované v roce 1782 na lyceum a v roce 1827 obnovené jako Františkova univerzita – Med. Dr. Johann Reislin, profesor praktického lékařství na zdejším medicinsko-chirurgickém studiu, jenž zastával úřad rektora olomouckého lycea v roce 1822 jako 115. (98.) rektor olomouckého vysokého učení od jeho vzniku v roce 1573.

Johann Reisslin – rektor, primář a lékař ve vojenských lazaretech

Po Reislinově úmrtí 4. listopadu 1861 byl v čísle 275 Wiener Zeitung z 27. listopadu 1861 na s. 4346 uveřejněn jeho nekrolog, jenž byl s dodatky přetištěn na stranách 248 až 250 25. svazku Wurzbachova Biografického lexikonu Rakouského císařství (Biographische Lexikon des Kaiserthums Österreich, 60 sv., 1856–1891) z roku 1868. Příslušné heslo v českém překladu sděluje:

„Reislin Johann šlechtic von Sonthausen (lékař, nar. v Sundhausenu ve velkovévodství Bádensku 20. května 1784, zemř. v Olomouci 4. listopadu 1861). Přišel v roce 1801, tehdy star 17 let, do Vídně jako nemajetný student, kde ukončil filozofická a medicínská studia a v dubnu 1810 dosáhl doktorské hodnosti. Nato působil jako sekundář ve vídeňské všeobecné nemocnici, v červnu 1813 obdržel studijní obor teoretické medicíny na medicínsko-chirurgickém studiu v Olomouci, který v následujícím roce zaměnil za obor praktické medicíny. Současně byl primářem olomoucké všeobecné nemocnice a po 34 léta zastával bezplatné místo vrchního představeného nemocnice, porodnice a nalezince, v roce 1822 byl rektorem lycea a po tři léta působil jako prozatímní ředitel medicínsko-chirurgického studia. V roce 1809 poskytoval ty nejprospěšnější služby ve Vídní ve francouzských vojenských lazaretech přeplněných rakouskými zraněnými, v letech 1813–1814 ve vojenské nemocnici na Hradisku a konečně roku 1831 ve Vídní během hrůzných epidemie cholery. Ošetřoval též v letech 1828 a 1829 s nejšťastnějším úspěchem kardinála arcibiskupa arcivévodu Rudolfa [tj. olomouckého arcibiskupa kardinála Rudolfa Jana, arcivévodu habsbursko-lotrinského, nejmladšího syna císaře Leopolda II., nar. r. 1788, arcibiskupem v letech 1819–1831] při dvou životu nebezpečných onemocněních. Během své učitelské činnosti, kterou vykonával takřka půl století, pořizoval ze svých vlastních prostředků vyučovací pomůcky, aby učinil výuku tak užitečnou, jak jen možno. Jeho nekrolog i šlechtický diplom zmiňují také jeho psané práce v oblasti zdravotní. Nic bližšího jsem ale nenalezl ani v katalozích, ani v pramenech, které pojednávají o něm a jeho životě. Za své zásluhy o trpící lidstvo a o vědu byl v roce 1860 povýšen do šlechtického stavu s predikátem von Sonthausen a Nejvyšším rozhodnutím ze 14. srpna 1861 byl vyznamenán Řádem Františka Josefa; obec města Olomouce mu udělila čestné občanství. Zemřel ve stáří 77 let a zanechal jediného syna Karla (nar. r. 1819), nyní c. k. ministerského radu a ředitele kanceláře na říšském ministerstvu financí, který v roce 1878 přinesl rytířský stav do své rodiny. Karel rytíř von Reislin je (od 8. června 1858)

ženat s Annou Wallendovou, z tohoto manželství vzešel jediný syn Emil (nar. 23. listopadu 1853).“

Rakouský bibliograf, lexikograf a spisovatel Constantin Wurzbach Ritter von Tannenberg (1818–1893), autor výše citovaného hesla z Biografického lexikonu Rakouského císařství (o celkem 60 svazcích), tedy marně hledal jakoukoli publikaci olomouckého profesora medicíny Reislina; tvrzení Rudolfa Zimpricha, že Reislin napsal a v roce 1833 ve Vídní nechal vytyknout nauku o receptech (Rezeptierkunde – spr. Arzneimittellehre und Rezeptirkunde) a v roce 1856 též ve Vídní publikoval učebnici farmakologie (Lehrbuch der Farmakologie; viz Zimprich, R.: Olmütz als deutsche Hochschulstadt in Mähren, Esslingen am Neckar 1974, s. 113) je mylné – obě učebnice v uvedených letech publikoval ve Vídní Med. Dr. Karl Damian rytíř von Schroff (1802–1887), působící v letech 1830–1835 v Olomouci (viz tamtéž, s. 114; de.wikisource.org/wiki/ADB:Schroff,_Karl_Damian_Ritter_von). Pokud jde o udávané místo Reislinovala narození, tj. Sundhausen v Bádensku, jedná se o nynější městskou část Sunthausen města Bad Dürrenheim v německé spolkové zemi Bádensko-Württembersko; v letech 1832–1835 byl purkmistrem Sunthausenu Franz Xaver Reislin, nepochybně příbuzný olomouckého profesora medicíny Johanna Reislina.

Johann Reisslin – rytíř von Sonthausen

Constantin Wurzbach dále uvádí blason (popis) rytířského znaku Karla Reislina rytíře von Sonthausen podle diplomu z 25. července 1860 povyšujícího Dr. Johanna Reislina do šlechtického stavu s predikátem von Sonthausen a diplomu z 9. ledna 1872 povyšujícího jeho syna Karla von Reislina do rytířského stavu: „Čtvrcený štít. V horním pravém zlatém poli otevřená kniha s červenou orýzkou a černou vazbou, na níž je kolmo postavena hůl s pěti suký a se zeleným, jednou obvinutým hadem [tzv. Aeskulapova hůl, znak lékařů a farmaceutů]. V horním levém červeném poli zelený dubový věnec s bílou stuhou, jejíž oba zašpičatělé konce dole vzájemně odstávají. V dolním pravém modrém poli dovnitř vyskakující jelen přirozené barvy. V dolním levém stříbrném poli napříč položená vyza přirozené barvy, doprovázená nahoře zlatou hvězdou. Na horním okraji štítu spočívají dvě korunované turnajské helmy, z pravé helmy splývají červená, zlatem podložená překryvadla, z levé helmy překryvadla modrá, podložená stříbrem. Korunka pravé helmy nese otevřeně rozdělené orličí křídlo, pravá polovina křídla střídavě zlatá a červená, levá polovina střídavě červená a zlatá; orličímu křídlu je podobně jako na štítu kolmo představena hůl s hadem.

Náhrobek prof. Med. Dr. Johanna Reislina von Sonthausen a jeho rodinných příslušníků na Ústředním hřbitově v Olomouci-Neředíně

Z levé korunky vyskakuje jelen v přirozené barvě. Pod štítem se nachází červená stuha s devizou psanou zlatým lapidárním písmem [tj. písmem užívaným v římských nápisech]: ARBEITEN UND WOHLTHUN [tj. Pracovat a činit dobro].“

Rodinný hrob v Olomouci

Jak plyne z nápisů na náhrobku prof. Med. Dr. Johanna Reislina von Sonthausen, jsou zde pohřbeny další osoby. Předně po Reislinově boku spočinula jeho manželka Emilie rozená von Frankenbusch, dcera c. k. majora Christiana rytíře von Frankenbusch a vnučka c. k. generálmajora Prokopa rytíře von Frankenbusch, kteří jsou rovněž v tomto hrobě pochováni. O Leopoldu Prokopu rytíři von Frankenbusch víme, že v roce 1795 sloužil jako plukovník u řadového regimentu pěchoty č. 20 Václava hraběte Kaunitze-Rietberga, na generálmajora byl povýšen 16. prosince 1799 a dekoraci Vojenské nadace Alžběty Terezie byl vyznamenán roku 1807. Manželů Johanna a Emilie Reislinových se týká německé šestiverší umístěné na zadní straně náhrobku:

*Sie ruhen hier beisammen
Verwand durch Sinn und Blut
Bewahrt in Fluth und Flammen
So stark als treu und gut
Wie sie gelindert Schmerzen
Erzählen tausend Herzen. . .*

*Odpočívají zde společně
spřízněni myslí a krví,
osvědčení při povodni a plamenech,
tak silní jako věrní a dobří.
Jak utišovali bolesti,
vyprávějí tisíce srdcí.*

Dokončení na str. 8

Pedagogická fakulta

- Mlčoch, M. (ed.): *Příprava a realizace výukových materiálů pro podporu komunikační výchovy RVP ZV ve výuce českého jazyka a literatury na základních školách a víceletých gymnáziích*. 1. vyd., 324 s. Vydáno i na CD. Neprodejné
- Mlčoch, M. (ed.): *Příprava a realizace výukových materiálů pro podporu komunikační výchovy RVP ZV ve výuce českého jazyka a literatury na základních školách a víceletých gymnáziích. – Sborník abstrakt*. Vydáno na CD. Neprodejné
- Finková, D., Růžicková, V., Stejskalová, K.: *Speciální pedagogika osob se zrakovým postižením v dospělém a seniorském věku*. Vydáno na CD. Neprodejné
- Finková, D., Růžicková, V., Stejskalová, K.: *Edukační proces u osob se zrakovým postižením*. Vydáno na CD. Neprodejné
- Finková, D., Růžicková, V., Stejskalová, K.: *Dítě se zrakovým postižením v raném a předškolním věku*. Vydáno na CD. Neprodejné
- Dopita, M., Čech, T. (eds.): *Etika ve vědách o výchově*. Vydáno na CD. Neprodejné

Filozofická fakulta

- Dolejš, M.: *Česko-slovensko psychologická konference (nejen) pro doktorandy a o doktorandech*. 1. vyd., 88 s. Neprodejné
- Hýsek, R., Sweney, M. (eds.): *Prchavé domovy (mezi vyhnanstvím a vnitřním exilem)*. 1. vyd., 248 s. Neprodejné
- Stibrál, K., Dadejčík, O., Peprník, M. (eds.): *Kauza les*. 1. vyd., 220 s., 250 Kč

Institut celoživotního vzdělávání (FF)

- Cimbálik, T., Grenad, J.: *Základy marketingu s aplikací do školního prostředí*. 2. vyd. 68 s. Neprodejné
- Indrák, A.: *Psychologické základy vzdělávání dospělých*. 2. vyd., 54 s. Neprodejné
- Bič, P. a kol.: *Tanečně-pohybová terapie v institucionální výchově*. 1. vyd., 134 s. Neprodejné
- Bartoňková, H.: *Metodika vzdělávání dospělých*. 1. vyd., 64 s. Neprodejné

Přírodovědecká fakulta

- Tkadlec, E.: *Strategie a metody vědecké práce v přírodních vědách*. 1. vyd., 196 s. 231 Kč
- Nováček, P., Huba, M. (eds.): *Udržitelný rozvoj – stav perspektivy v roce 2010*. 1. vyd., 290 s. Neprodejné
- Holubová, R.: *Aktuální problémy výuky fyziky na střední škole*. 1. vyd., 92 s. Neprodejné
- Dvořák, Z., Cvek, B.: *Vybrané kapitoly z buněčné biologie*. 1. vyd., 120s. Neprodejné
- Szűcsová, L.: *Chemie pro biologie II*. 1. vyd., 110 s. Neprodejné
- Kubínek, R.: *Elektronová mikroskopie*. Vydáno on-line
- Kubínek, R.: *Jak měřit „NANO“. Nástroje pro měření a vyhodnocování nanostruktur*. Vydáno on-line
- Vůjtek, M.: *Elektronická měření pro aplikovanou fyziku*. Vydáno on-line.
- Maier, V.: *Chemica 48S*. 50 s. Neprodejné
- Švrček, J., Calábek, P., Geretschläger, R., Kalinowski, J., Uryga, J.: *Mathematical Duel 11*. 1. vyd., 38 s. Neprodejné

Cyriometodějská teologická fakulta

- Opatrný, D.: *Studia Theologica 43*. 176s s. 116 Kč.

Lékařská fakulta

- Kollárová, H., Matoušková, I., Horáková, D., Vlčková, J.: *Vybrané kapitoly z epidemiologie*. 1. vyd., 212 s., 264 Kč
- Malínská, J., Malínský J.: *Morfologie orofaciálního systému pro studenty zubního lékařství*. Vydáno on-line
- Ulrichová, J.: *Biomedical Papers*. Vol. 155. Nr. 1. 96 s. Neprodejné
- Pilka, R.: *Gynekology*. 1. vyd., 226 s. Neprodejné
- Kudela, M. a kol.: *Základy gynekologie a porodnictví*. Dotisk 2. vyd. 274 s. 319 Kč

Fakulta zdravotních věd

- Marečková, J.: *Profese on-line*, roč. IV, č. 1. Vydáno on-line

Fakulta tělesné kultury

- Hodaň, B.: *Tělesná kultura*. 2011, 34(1). 136 s. Neprodejné
- Vyskočilová, A., Ješina, O. (eds.): *Integrace – jiná cesta IV*. 1. vyd., 80 s. Neprodejné

Na olomouckém Ústředním hřbitově...

Společně se svými rodiči nalezl na starém olomouckém hřbitově U Dřevěného zvonu a posléze na Ústředním hřbitově v Olomouci-Neředíně místo posledního odpočinku jejich nedospělý syn Arthur.

Manželka druhého syna manželů Reislínových Karla, Anna rozená Wallendová, byla zřejmě dcerou Josefa Wallendy, zemřelého v 85 letech stáří 26. července 1885, a jeho manželky Julie Wallendové, zemřelé v srpnu 1863, spočívajících v sousedním hrobě na hlavní aleji Ústředního hřbitova v Olomouci-Neředíně, kam byli přeneseni ze zrušeného hřbitova U Dřevěného zvonu. Tesařský mistr Josef Wallenda, majitel domu čp. 574 na Bělidlech (nyní Sokolská ul. 21), se stal v roce 1859 členem městského zastupitelstva – tzv. velkého výboru města Olomouce, působil též jako náměstek olomouckého starosty dr. Karla Schröttera (1827–1872) a spolu s ním byl v předvečer návštěvy císaře Františka Josefa I. v Olomouci 20. října 1866 vyznamenán rytířským křížem Řádu Františka Josefa.

Anna Reislínová von Sontheusen zanechala po sobě stopu v hudebních dějinách Vídně díky tomu, že

zachovala čtyři dopisy, šest pohlednic a dva telegramy, které jí, popř. i jejímu manželovi Karlu Reislínovi rytíři von Sontheusen adresoval v letech 1906–1915 hudební skladatel Eduard Strauß, nejmladší ze tří synů hudebního skladatele Johanna Strausse otce (1804–1849), tj. bratr hudebních skladatelů Johanna Strausse syna (1825–1899) a Josefa Strausse (1827–1870); tato korespondence je uložena ve sbírce rukopisů Vídeňské knihovny na radnici (Wienbibliothek im Rathaus).

V německé verzi internetové encyklopedie Wikipedia se v hesle Suntheusen dozvídáme, že tato městská část města Bad Dürnheim se může pyšnit dvěma významnými rodáky – jsou to právník a politik Paul Zürcher (1893–1980) a politik Johann Bertsche (1885–1964). Vynasnažíme se tedy, aby se nynější obyvatelé Suntheusenu dozvěděli, jaké byly životní osudy jejich dávného rodáka – prof. Med. Dr. Johanna Reislina šlechtice von Sontheusen, profesora praktického lékařství na medicinsko-chirurgickém studiu v Olomouci a v roce 1822 rektora olomouckého lycea.

Prof. J. Fiala, CSc., foto na předchozí straně autor

Dokončení ze str. 7

Univerzitě ujel vlak v neurovědách

Ad: Uzlavý bod ve vývoji Lékařské fakulty, ŽUP č. 21, str. 8

Se zájmem jsem si přečetl ohlednutí prof. Hejtmánka do historie LF UP a za jejími mezníky. Oceňuji úspěšně realizovaný záměr „porevolučního“ vedení fakulty, aby LF „neujel vlak“ ve zmiňovaných dynamických oborech biomedicíny, imunologii, genetiky a molekulární biologie. Je ovšem dle mého škoda, že se tehdy stejné pozornosti nedostalo jinému dynamickému oboru biomedicíny – neurovědám. Harvardská univerzita založila katedru neurobiologie jako historicky první již v roce 1966. Tehdy převratná interdisciplinární koncepce spojila členy tradičních ústavů a kateder - fyziologie, biochemiky a anatomie s cílem porozumět principům komunikace mezi buňkami nervového systému. Dnes existují katedry a studijní programy neurověd na všech významných světových univerzitách, např. University of Pittsburgh nabízí v 90. letech, kdy jsem měl to štěstí na ní studovat, hned čtyři Ph.D. programy v neurovědách (katedra neurobiologie na lékařské fakultě, katedra neurověd na přírodovědecké fakultě, mezifakultní celouniverzitní Center for Neuroscience a ještě meziuniverzitní Center for the Neural Basis of Cognition – spolu s Carnegie-Mellon University tamtéž). Neurovědcí jsou mj. držitelé každé páté Nobelovy ceny za medicínu a fyziologii za posledních 30 let.

Je tedy ironií historie, že – pokud vím – jediné pracoviště v tehdejší Československu zabývající se výzkumem jak v laboratorních, tak klinických neurovědách, olomoucký Ústav pro výzkum vyšší nervové činnosti (ÚVNČ), bylo ve stejném „uzlovém bodě“ LF jako „vědecky neproduktivní“ zrušeno. Důkladné hodnocení vědecké produktivity (o jehož validní metodice se ovšem diskutuje dodnes) ÚVNČ v kontextu tehdejší LF a UP nemám k dispozici a přenechám jiným, ale např. rychlá analýza olomouckých in extenso impaktovaných publikací na Web of Science ukazuje, že v 70. i 80. letech minulého století tvořily publikace z neurovědních oborů – z významné části pocházející z ÚVNČ – asi 11 % významných publikací celé UP, zatímco v dalších dvou dekadách tento podíl klesl na 5 %. K biomedicínským publikacím na MEDLINE v roce 1990, kdy ještě ÚVNČ fungoval, přispěl zhruba pětinou (29/155), neurovědy včetně klinických pak více než třetinou (55 ze 155).

Z mého osobního pohledu neurologa a neurovědyce tedy vyjadřuji politování, že se před 20 lety na LF nenašla (politicky nezkompromitovaná) osobnost, která by olomoucké neurovědy zreformovala, místo rušení jejich jediného pracoviště. Ještě při svém návratu z USA v roce 2002 jsem nenašel na LF ani na PřF UP výzkumný tým zabývající se neurovědními tématy (do čehož nezahrnuji běžný klinický výzkum v neurologii nebo psychiatrii).

Dnes, kdy se připravuje pod vedením prof. Kaňovského a prof. Praška k akreditaci doktorský obor Neurovědy, jen s velkým úsilím honíme vlak, který možná fakultě a univerzitě v tomto oboru ujel před 21 lety.

Prof. P. Hlušík, Ph.D. (Pittsburgh), zástupce přednosti Neurologické kliniky LF UP pro výzkumnou činnost, bývalý asistent ÚVNČ (1989–1991)

10. ročník soutěže Česká hlava vyhlášen

Již podesáté letos obdrží nejlepší čeští vědci a technici prestižní ocenění Česká hlava, jež jsou udělována pro nejlepší osobnosti z oblasti vědy a techniky. Jde o každoroční vyvrcholení stejnojmenného projektu, jehož „neskromným cílem“ je dosáhnout společenského povědomí na úrovni národní Nobelovy ceny. V šesti kategoriích budou laureátům vyplaceny odměny ve výši 1,66 milionu korun.

Uzávěrka přihlášek pro nominace je 30. června. Statut a další informace jsou zveřejněny na internetových stránkách České hlavy www.ceskahlava.cz.

